

SGU Ser. Ae nr 69
JORDARTSKARTAN
8J/8K GOTSKA SANDÖN

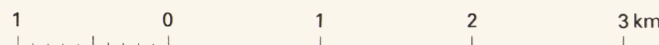
- Tunt ytlager av torv
Thin peat cover
- Större sammanhängande flygsandsområde, mäktighet mer än 1 meter
Large continuous area of windblown sand, thickness more than 1 metres
- Krön av flygsandsdyn, morfologiskt framträdande
Distinctly developed dune crest
- Strandklapper, huvudsakligen sten och små block
Shingle and cobbles
- Strandsand, fläckvis täckt av flygsand
Beach sand, partly covered by windblown sand
- Block, ett eller flera
Boulders, single or several
- Enstaka mycket stora block (diameter mer än ca 4 meter)
Isolated large boulders (more than c. 4 metres in cross section)
- Nutida kustklint i strandsand
Recent erosion cliff in beach sand
- Borring, mäktighet i meter (F = friktionsmaterial, K = kohesionsmaterial, M = morän)
Drilling, thickness in metres (F = friction soils, K = cohesive soils, M = till)
- Geologisk sevärighet
Site of geological interest

För utförligare definition av de geologiska beteckningarna hänvisas till kartbladsbeskrivningen.

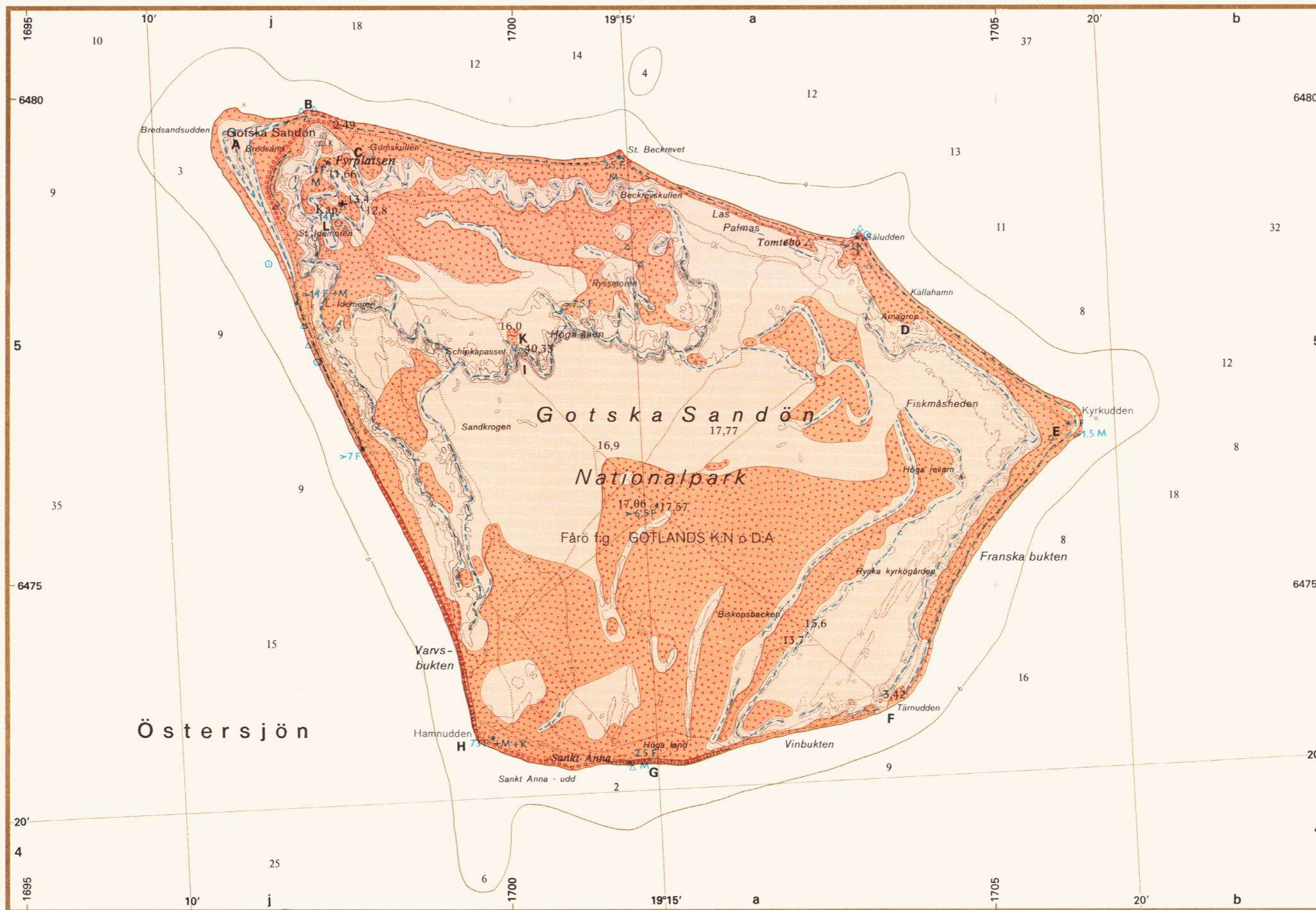
Den geologiska karteringen har utförts åren 1982–1983 av Harald Agrell.

Topografiskt underlag, enligt avtal med Lantmäteriverket.
Geografiska längden är räknad från Greenwich. Gauss' projektion.

Skala 1: 50 000

SVERIGES GEOLOGISKA UNDERSÖKNING

GEOLOGISKA SEVÄRDHETER
SITES OF GEOLOGICAL INTEREST

A. Bredsandsudden. Nutida kusttillväxt och dynbildning. Här innanför kalblåst sten-slätt (burgområde).

Recent coastal advance and dune formation. Further inland bare-blasted stone pavement (the "burg"-plain)

B. Vikarstenarna. Block- och stenstrand med exempel på bergarter från havsområdet norr om Gotska Sandön. Observera att insamlande av sten är förbjudet enligt nationalparksbestämmelserna.

Boulder and cobble shore with examples of rock types from the sea-bed north of the island. Note that collecting of stone samples is not allowed according to the regulations for the national park.

C. Gumskullen. En kvarlämnad rest från en äldre generation av den mot öns inre avancerande randdynen. Kullen har successivt täckts av vegetation när den blåst samman, vilket gjort den extremt brant.

An erosion rest of the "rim dune", which now has advanced further inland. The extreme steepness of the hill is due to successive vegetation cover during its formation.

D. Arnagrop. Det största "svaget" (inbuktningen) i randdynen, som här alltså vandrar in mot ön och dränker tallskogen. Norr härom "Döda skogen" med torrträd som dränkts av flygsand under 1700-talet.

The largest part of the "rim dune", which here is still advancing, covering the recent pine forest. Slightly northwards the "Dead forest" with pine stumps covered with aeolian sand in the 18th century.

E. Viborgstenen. Ett minst 3 meter stort block av röd rapakivgranit med stora fältspat-ögon. Blocket är sannolikt transporterat med inlandsisen från Åland. Samma bergart finns i östra Finland, därav namnet.

The "Viborg stone" consists of red granite of the Finnish Rapakivi-type and it has probably been transported by the inland ice from the Åland islands.

F. Tärnudden. Ruinerna av den år 1883 uppförda och 1913 rivna fyrstationen, nu till följd av kustretretten belägna nedanför strandklinten.

Ruins of a lighthouse, built in 1883 and abandoned in 1913, now on the beach plain as a result of the coastal retreat.

G. Höga land. Drygt 15 meter hög erosionsklint (rasbrant) genom stenblandad strandsand. Frånvaron av vegetation utvisar att klinten alltså retirerar och ursprungligen nådde ön flera kilometer söderut.

Erosion cliff in beach sand, reaching more than 15 m above sea level. The lack of vegetation indicates that the cliff is still retreating. In its original shape, the island reached several kilometers further southwards.

H. Hamnudden. Resterna av den år 1913 byggda AGA-fyren, som störtade i havet vid vinterstormen i början av år 1983 sedan kustklinten under perioden retirerat något hundratals meter.

The lighthouse ruin at Hamnudden, showing a retreat of the beach cliff exceeding 100 meters from the building of the lighthouse in 1913 until it was destroyed by the sea at a winter storm in 1983.

I. Höga åsen: Öns största inlandsdyn med högsta punkten drygt 40 m ö h. Under det senaste seklet har åschrönet sänkts ca två meter genom flygsanddriften.

The largest inland dune on the island, the highest point c. 40 m above sea level. The dune crest was lowered by sand drift c. 2 meters during the last century.

K. Schipkapasset. Vid dynfoten i sänkan öster om stigen ligger en serie små vitmoss-tuvor (källmyrar) som bildats av framläckande markvatten. Tuvorna är bildade i sen tid; de växer över fallna trädstammar.

At the base of the dune east of the path is a row of small peat moss hummocks, caused by leaking soil water. The hummocks are recently formed, overgrowing fallen tree stumps.

L. Elefanten. Det största blocket på ön med en diameter av minst 5 meter. Blocket består av ådergnejs av samma typ som i Stockholmstrakten. Liksom de andra stora blocken på ön är det en rest av öns moränkärna men vilar nu på svallgrus.

The "Elephant" is the largest boulder found on the island. The boulder consists of veined gneiss of the same type as in the Stockholm region. Like the other large boulders on the island it has its origin in the till basement but now it rests on coastal gravel.